

Terms of Reference: derde projectoproep

Initiatief Urban Innovative Actions

15/12/2017 – 30/03/2018

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Subsidiabele autoriteiten - Wie kan een aanvraag indienen.....	4
3.	Thema's voor de derde Projectoproep.....	10
4.	Uitgangspunten voor de financiering	21
5.	Het genereren en ontwikkelen van projecten.....	23
6.	Aanvraagprocedure	25
7.	Selectieprocedure.....	27
8.	Aanbestedingen, accountantscontrole en staatssteun	30
9.	Aanspreekpunt	32
10.	Belangrijke datums	32

1. Inleiding

Zoals vermeld in artikel 8 van de EFRO-Verordening¹, kan EFRO innovatieve acties ondersteunen op het vlak van duurzame stedelijke ontwikkeling. Tegen die achtergrond heeft de Europese Commissie het initiatief Urban Innovative Actions (UIA) gelanceerd. Dit is gericht op het vinden en uitproberen van nieuwe oplossingen voor vraagstukken die verband houden met duurzame stedelijke ontwikkeling en die relevant zijn voor de hele Unie.

Het UIA-initiatief is dan ook vooral bedoeld om steden in heel Europa de ruimte en de middelen te bieden om gedurfde en onconventionele ideeën voor de aanpak van onderling samenhangende uitdagingen uit te proberen. Door te experimenteren zal blijken hoe deze oplossingen in de complexe werkelijkheid uitwerken. Projecten moeten innovatief en van goede kwaliteit zijn, moeten in overleg met belangrijke stakeholders worden opgezet en uitgevoerd, en moeten bovendien resultaatgericht en overdraagbaar zijn.

Stedelijke autoriteiten zouden deze kans die het UIA-Initiatief biedt moeten aangrijpen om van “gewone projecten” (die zouden kunnen worden gefinancierd door “traditionele” financieringsbronnen, waaronder reguliere EFRO-Programma's) over te gaan naar projecten waarbij risico wordt genomen en ambitieuze en creatieve ideeën worden omgezet in prototypes die kunnen worden getest in reële stedelijke omgevingen. UIA kan met andere woorden pilootprojecten ondersteunen die te riskant zijn om te worden gefinancierd door traditionele financieringsbronnen, op voorwaarde dat zij zeer innovatief en experimenteel zijn.

Het UIA Initiatief heeft een totaal EFRO-budget van rond de EUR 372 miljoen.

UIA projecten zullen worden geselecteerd door jaarlijkse Oproepen tot indiening van voorstellen van 2015 tot 2020 over één of meerdere onderwerpen voorgesteld door de Commissie. Elke actie kan tot een maximum van EUR 5 miljoen co-financiering van EFRO ontvangen. De uitvoering van een project moet plaatsvinden binnen een periode van maximum 3 jaar². Er is geen ideale omvang voor UIA projectbudgetten. Het is mogelijk dat kleine projecten (d.w.z. onder EUR 1 miljoen vereist van

¹ Verordening betreffende het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EU) nr. 1301/2013: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32013R1301>

² In uitzonderlijke en goed onderbouwde gevallen mogen projecten met maximaal 1 jaar worden verlengd.

EFRO) minder kans maken om te worden geselecteerd daar zij het moeilijk kunnen vinden om aan te tonen dat de acties van voldoende omvang zijn om zinvolle conclusies uit te trekken. Anderzijds moeten projecten met aanzienlijke investeringskosten, met name tegen het einde van de uitvoeringsperiode, aantonen dat de kosten in verhouding staan tot het doel en gerechtvaardigd zijn.

Het UIA Initiatief is een instrument van de Europese Unie en wordt beheerd door het Directoraat Generaal voor Regionaal en Stedelijk Beleid van de Europese Commissie (EC) onder indirect beheer. Voor de uitvoering van het Initiatief heeft de Commissie de Regio Hauts-de-France³ aangewezen als Uitvoerende entiteit (UE). Voor het beheer van het Initiatief is een Permanent Secretariaat (PS) opgezet⁴.

Door middel van deze Terms of Reference worden in aanmerking komende autoriteiten uitgenodigd om projectvoorstellen in te dienen in het kader van de derde projectoproep. Voor deze projectoproep is een indicatief budget van EUR 80 à 100 miljoen beschikbaar.

In dit document wordt beschreven welke eisen worden gesteld bij deze derde projectoproep en hoe de aanvraagprocedure verloopt. Het moet worden gelezen in samenhang met de UIA-Guidance en de instructies bij het Aanvraagformulier, te vinden op de website van UIA en geüpdatet in het kader van de derde projectoproep.

2. Subsidiabele autoriteiten - Wie kan een aanvraag indienen

Op grond van artikel 2 UIA kunnen volgende autoriteiten ondersteuning aanvragen voor de uitvoering van Urban Innovative Actions:

- Plaatselijke administratieve eenheden die op basis van de urbanisatiegraad worden gedefinieerd als agglomeratie, stad of voorstad, met ten minste 50.000 inwoners.
- Verenigingen of groeperingen van stedelijke autoriteiten van Plaatselijke Administratieve Eenheden die op basis van de urbanisatiegraad worden gedefinieerd als agglomeratie, stad of voorstad, met een totale bevolking van ten minste 50.000

³ Voorheen Regio Nord-Pas de Calais

⁴ Informatie en contactgegevens van het Permanent Secretariaat vindt u hier: <http://www.uia-initiative.eu/en/about-us/meet-team>

inwoners; hiertoe kunnen behoren grensoverschrijdende verenigingen of groeperingen, verenigingen of groeperingen in verschillende regio's en/of lidstaten.

Alleen subsidiabele stedelijke autoriteiten zoals gedefinieerd in artikel 2 van de Gedelegeerde Handeling kunnen een Aanvraagformulier indienen in het kader van een UIA-projectoproep.

De definitie van Plaatselijke Administratieve Eenheden (PAE's) en de classificatie volgens de graad van verstedelijking ⁵ en de cijfers over het aantal inwoners zijn gebaseerd op informatie verstrekt door Eurostat in de **Correlatietabel LAU2-NUTS2010, EU28 (2012)**⁶. Deze tabel zal worden gebruikt door het PS van UIA als voornaamste referentiedocument voor de subsidiabiliteitscontrole. Aanvragers worden verzocht te verwijzen naar de Correlatietabel om hun subsidiabiliteit na te gaan en verstrekken informatie over de PAE's die binnen hun bestuurlijke grenzen liggen en de cijfers met betrekking tot het aantal inwoners.

Bijkomende gedetailleerde informatie over de subsidiabiliteit van stedelijke autoriteiten wordt verstrekt in de volgende delen.

2.1 Subsidiabele aanvragers van de eerste categorie zijn:

- Gemeenten/stadsbesturen waarvan de bestuurlijke grenzen overeenstemmen met één enkele PAE. In dit geval wordt de PAE geclassificeerd op basis van de urbanisatiegraad gedefinieerd als agglomeratie, stad of voorstad (code 1 en/of 2 in de Correlatietabel – kolom Urbanisatiegraad) en heeft zij ten minste 50.000 inwoners.
- Gemeenten/stadsbesturen waarvan de bestuurlijke grenzen verschillende PAE's omvatten. Dit is het geval voor gemeenten/stadsbesturen in Portugal, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Griekenland, Malta en Letland waar de Eurostat-definitie van PAE niet overeenstemt met gemeenten/stadsbesturen maar met infra-gemeentelijke eenheden (parochies) of statistische eenheden (kieswijken). In dit geval kan de gemeente/stadsbestuur subsidiabel zijn indien zij een totaal van 50.000 inwoners heeft en indien de meerderheid (meer dan

⁵ Definitie van of Plaatselijke Administratieve Eenheden en graad van verstedelijking zijn hier beschikbaar: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units> ; http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Degree_of_urbanisation

⁶ De Correlatietabel LAU2-NUTS2010, EU28 (2012) kan hier worden gedownload: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units>

50%) van de inwoners in PAE's woont die op basis van de urbanisatiegraad zijn geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad (code 1 en/of 2 in de Correlatietabel – kolom Urbanisatiegraad)

- Georganiseerde agglomeraties die een vereniging / groepering zijn van stedelijke autoriteiten die voldoen aan de volgende criteria:
 - Officieel erkend worden als een lokaal overheidsniveau (in tegenstelling tot het regionale en provinciale niveau) door de nationale wet met de verplichting voor gemeenten/stadsbesturen om zich aan te sluiten bij de supra-gemeentelijke organisatie (verenigingen gevormd op vrijwillige basis, voor een specifiek doel en/of voor een beperkte duur, behoren daarom niet tot deze categorie)
 - Uitsluitend bestaan uit gemeenten/stadsbesturen (verenigingen waarbij andere instellingen betrokken zijn zoals universiteiten, kamers van koophandel, etc.)
 - Over specifieke bevoegdheden beschikken, vastgelegd in nationale wetgeving, gedelegeerd door de gemeenten betrokken bij beleidsterreinen die relevant zijn voor het UIA project. Verenigingen worden verzocht precieze referenties te verstrekken van het nationale wettelijke kader. Georganiseerde agglomeraties beschikken over exclusieve bevoegdheden voor het ontwerp en de uitvoering op beleidsterreinen die relevant zijn voor het UIA-project
 - Specifieke politieke (met rechtstreekse vertegenwoordiging van de betrokken gemeenten) en bestuurlijke (toegewezen personeel) structuur

Voorbeelden van georganiseerde agglomeraties in het kader van het UIA-initiatief zijn:

- Frankrijk: Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération en Communautés de Communes
- Italië: Città Metropolitane en Unione di Comuni
- Duitsland: Landkreis
- Spanje: Mancomunidades en Area Metropolitana Barcelona
- Verenigd Koninkrijk: Combined Authorities
- Portugal: Comunidades Intermunicipais (CIM's)

Europese groeperingen voor territoriale samenwerking (EGTS'en) die uitsluitend uit stedelijke autoriteiten (zoals hierboven gedefinieerd) bestaan en over specifieke bevoegdheden op het gebied

van beleidsontwikkeling en -uitvoering beschikken die relevant zijn voor een UIA-projectoproep, worden als georganiseerde agglomeraties beschouwd en kunnen derhalve in het kader van UIA-projectoproepen een aanvraag indienen als Stedelijke Hoofd- of Partnerautoriteiten. EGTS'en die ook andere organisaties omvatten (bijv. lidstaten, regionale autoriteiten, verenigingen, universiteiten, enz.), worden niet als georganiseerde agglomeraties beschouwd en kunnen geen aanvraag indienen als Stedelijke Hoofd- of Partnerautoriteit, maar kunnen wel als Uitvoeringspartner betrokken zijn bij een voorstel van een in aanmerking komende stedelijke autoriteit.

In het kader van het UIA-Initiatief worden georganiseerde agglomeraties beschouwd als een enkele stedelijke autoriteit die alle betrokken gemeenten/stadsbesturen vertegenwoordigt. In een projectvoorstel ingediend door een georganiseerde agglomeratie zal deze daarom worden aangeduid als Stedelijke Hoofdautoriteit.

Om na te gaan of de georganiseerde agglomeraties in aanmerking komen voor subsidie, zal het PS controleren of het totale aantal inwoners ten minste 50.000 is en of de meerderheid (meer dan 50%) van de inwoners woont in PAE's in de agglomeratie die op basis van de urbanisatiegraad zijn geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad.

2.2 Subsidiabele aanvragers van de tweede categorie zijn verenigingen / groeperingen van stedelijke autoriteiten die niet de juridische status van georganiseerde agglomeraties hebben.

Verenigingen / groeperingen van stedelijke autoriteiten (nationale/regionale verenigingen van stedelijke autoriteiten, territoriale pacten, ontwikkelingsdistricten, etc.) alsook individuele stedelijke autoriteiten zonder geformaliseerde samenwerkingsovereenkomsten maar die wel bereid zijn om gezamenlijk een aanvraag in te dienen in het kader van het UIA-Initiatief, kunnen geen aanvraag indienen als een afzonderlijke stedelijke autoriteit.

Zij moeten een van de betrokken gemeenten/stadsbesturen aanduiden als Stedelijke Hoofdautoriteit (SHA) en de andere opgeven als stedelijke partnerautoriteiten.

Om in aanmerking te komen moeten alle betrokken stedelijke autoriteiten (Hoofd- en Partnerautoriteiten) erkend zijn als Plaatselijke Administratieve Eenheden en op basis van de urbanisatiegraad zijn geclassificeerd als agglomeratie, stad of voorstad. In geval van stedelijke

autoriteiten waarvan de administratieve grenzen meer dan één Plaatselijke Administratieve Autoriteit omvatten, zijn dezelfde regels voor de definitie van de urbanisatiegraad van toepassing als die beschreven onder punt a.2 van dit deel.

De relatie tussen de Stedelijke Hoofddoriteiten en de Stedelijke Partnerdoriteiten hoeft niet te zijn geformaliseerd op het moment van indiening van het Aanvraagformulier. Indien het voorstel wordt goedgekeurd en ondersteund, zal het PS van de UIA aan de SHA een model van partnerschapsovereenkomst verstrekken dat moet worden ondertekend door alle betrokken partners (stedelijke partnerdoriteiten en Uitvoeringspartners) tijdens de eerste maanden van de uitvoeringsfase.

Voor meer informatie over de taken en verantwoordelijkheden van de Stedelijke Hoofddoriteiten en Partnerdoriteiten (en Uitvoeringspartners) moeten aanvragers gebruik maken van paragraaf 5.1 van deze Terms of Reference evenals paragraaf 2.1 van de UIA Guidance.

In het verleden is gebleken dat projecten die worden uitgevoerd door verenigingen of groeperingen van steden zonder de status van georganiseerde agglomeratie, waarbij meer dan drie niet aan elkaar grenzende stedelijke doriteiten (hoofd- en partner doriteiten) waren betrokken, het risico lopen dat de samenhang verloren gaat en dat het lastig is om tot zinvolle resultaten te komen. Daarom is het advies dat verenigingen en/of groeperingen van stedelijke doriteiten (zonder de status van georganiseerde agglomeratie) die een aanvraag willen indienen, wél aan elkaar moeten grenzen en het aantal partnerdoriteiten moeten beperken.

2.3 Gemeenschappelijke vereisten voor in aanmerking komende stedelijke doriteiten

Naast de hierboven beschreven principes voor elke categorie van in aanmerking komende stedelijke doriteiten, gelden de volgende principes voor alle in aanmerking komende stedelijke doriteiten in het kader van het UIA-Initiatief:

- Alle stedelijke doriteiten moeten zich in een EU-lidstaat bevinden.
- Alleen in aanmerking komende stedelijke doriteiten zoals hierboven gedefinieerd kunnen een Aanvraagformulier indienen in het kader van een UIA-projectoproep. Een Aanvraagformulier ingediend door een Uitvoeringspartner kan niet in aanmerking worden genomen.

- Stedelijke autoriteiten (zoals hierboven gedefinieerd) kunnen in een projectvoorstel alleen als Stedelijke Hoofd- en/of Partnerautoriteiten worden vermeld. De categorie Uitvoeringspartners is uitsluitend bedoeld voor instellingen en/of organisaties die in het kader van het UIA-Initiatief niet als stedelijke autoriteiten worden erkend.
- Een stedelijke autoriteit of een georganiseerde agglomeratie kan slechts betrokken zijn bij één projectvoorstel in het kader van elke Projectoproep (zelfs als deze projectvoorstellen worden ingediend onder verschillende onderwerpen in dezelfde Projectoproep). De regel geldt ook voor de Stedelijke partnerautoriteiten (een gemeente kan slechts betrokken zijn bij één projectvoorstel, hetzij als Stedelijke Hoofdautoriteit of hetzij als Stedelijke partnerautoriteit).
- Stedelijke autoriteiten die reeds worden ondersteund in een goedgekeurd project door het UIA-Initiatief in het kader van een voorgaande Projectoproep kunnen geen nieuw Aanvraagformulier indienen voor hetzelfde onderwerp voor de gehele duur van het Initiatief.

Agentschappen en bedrijven (bijv. op het gebied van energie/afvalbeheer, economische ontwikkeling, toeristische promotie, etc.) die deels of volledig in het bezit zijn van een gemeente/stadsbestuur, worden niet beschouwd als Plaatselijke Administratieve Eenheden en kunnen dan ook niet erkend worden als in aanmerking komende stedelijke autoriteiten. Niettemin kunnen deze organisaties betrokken zijn bij een partnerschap als Uitvoeringspartners (meer details over de taken en verantwoordelijkheden van Uitvoeringspartners worden gegeven in paragraaf 5.1 van deze Terms of Reference alsook in paragraaf 2.1 van de UIA Guidance)

Zoals vermeld in voorgaande alinea's, zal het PS van de UIA de spreadsheet **Correlatietabel LAU2-NUTS2010, EU28 (2012)** gebruiken als voornaamste instrument om na te gaan of er voldaan is aan de subsidiabiliteitscriteria. Aanvragers wordt daarom sterk aangeraden om de spreadsheet te bekijken en zelfevaluatie uit te voeren inzake hun subsidiabiliteit alvorens het Aanvraagformulier in te vullen.

In geval van leemten, inconsistenties of twijfels betreffende de interpretatie van de gegevens in de Eurostat spreadsheet, wordt aanvragers sterk aangeraden om contact op te nemen met de het PS van de UIA alvorens het Aanvraagformulier in te vullen en in te dienen.

Tijdens de subsidiabiliteitscontrole zal het PS van UIA, wanneer er twijfel is over de subsidiabiliteit van een kandidaat, in overleg met alle relevante partners, waaronder Eurostat, nagaan of hij in aanmerking komt voor subsidie.

3. Thema's voor de derde Projectoproep

De Commissie heeft besloten om de onderwerpen waarop Stedelijke Autoriteiten zich via het UIA-initiatief kunnen richten, nauw te laten aansluiten bij de Stedelijke Agenda van de EU.

Dit betekent dat iedere UIA-projectoproep het accent zal leggen op een beperkt aantal onderwerpen.

Voor de derde projectoproep geldt dat er projectvoorstellen kunnen worden ingediend met betrekking tot:

- aanpassing aan klimaatverandering
- luchtkwaliteit
- huisvesting
- banen en vaardigheden in de lokale economie

Stedelijke autoriteiten die een aanvraag indienen in het kader van een UIA Projectoproep worden verzocht slechts één van de voorgestelde onderwerpen te kiezen. Daar er moet worden gestreefd naar een geïntegreerde benadering om de geïdentificeerde uitdagingen doeltreffend aan te pakken, hebben aanvragers in het Aanvraagformulier de mogelijkheid om de verbanden met en externe effecten op andere onderwerpen en beleidsterreinen te beschrijven.

Zoals gezegd hoopt de Commissie op projecten die creatieve, innovatieve en duurzame oplossingen bieden voor deze problemen. Omdat UIA ook is bedoeld als proeftuin voor nieuwe ideeën, wil de Commissie vernieuwende experimenten op basis van ervaringen in uiteenlopende disciplines stimuleren. Daarom heeft de Commissie niet heel scherp afgebakend welke soorten projectvoorstellen zij voor ogen heeft.

In termen van ondersteuning aan de thematische doelstellingen en investeringsprioriteiten van EFRO, moet het project als geheel bijdragen aan de thematische doelstellingen en

investeringsprioriteiten van het EFRO. UIA-projecten die bijdragen tot Thematische doelstellingen 8-10 (d.w.z. de meer sociaalgerichte) kunnen worden ondersteund op voorwaarde dat:

- de kennis die door het project als geheel wordt gegenereerd, daadwerkelijk bijdraagt aan de thematische doelstellingen en investeringsprioriteiten van het EFRO; en
- het project niet overwegend gericht is op een activiteit die doorgaans door het Europees Sociaal Fonds (ESF) wordt beheerd

Houd er rekening mee dat bij de selectie en uitvoering van projectvoorstellen, de complementariteit en synergieën met andere investeringsprogramma's en beleidsvormen van de EU, evenals ondersteunde projecten, uiterst belangrijk is.

De selectiecommissie van het UIA-Initiatief zal duplicatie trachten te vermijden bij het selecteren van projecten.

De volgende delen geven gedetailleerde beschrijvingen voor de 4 onderwerpen van de derde projectoproep.

3.1 AANPASSING AAN KLIMAATVERANDERING

Algemene definitie en context van de onderwerpen

Steden zijn centra van innovatie en groei en vormen de motor van de Europese economie. In de steden woont circa 75% van de bevolking en wordt zo'n 80% van de in Europa geproduceerde energie gebruikt, en deze percentages zullen naar verwachting verder stijgen. Steden dragen echter ook sterk bij aan de klimaatverandering en veroorzaken een aanzienlijke uitstoot van broeikasgassen (bijv. door energieopwekking, verkeer, industrie en gebruik van biomassa). Tegelijkertijd zijn steden uitermate kwetsbaar voor de gevolgen van de klimaatverandering: hitte, overstromingen, waterschaarste en droogte kunnen invloed hebben op de gezondheid, infrastructuur, lokale economie en leefbaarheid in de stad. Extreme weersomstandigheden zijn de afgelopen dertig jaar met 60% procent toegenomen. Effectieve klimaatmaatregelen kunnen stedelijke gebieden niet alleen beter bestand maken tegen klimaateffecten, maar ook belangrijke voordelen opleveren op het gebied van leefbaarheid, volksgezondheid, kostenbesparingen en werkgelegenheid in de stad.

Relevantie voor en rol van stedelijke autoriteiten

Essentieel is dat lokale overheden voldoende in staat zijn om zich voor te bereiden en te reageren op klimaateffecten. Stedelijke autoriteiten kunnen als katalysator fungeren om de betrokken actoren in hun bestuursgebied bijeen te brengen en gezamenlijk een beleid en strategieën uit te werken voor territoriale ontwikkeling, ook als het gaat om kleine en afgelegen gebieden (bijv. steden op eilanden of in ultraperifere gebieden). Stedelijke autoriteiten moeten de regie nemen bij het formuleren van beleid dat aan de behoeften van de burgers beantwoordt en ook bij het aantrekken van investeringen voor economische ontwikkeling.

Kwetsbaarheid voor klimaatverandering is vaak een gevolg van menselijk handelen, zoals het bebouwen van risicogebieden, onvoldoende planning of verkeerd bouwontwerp. Bijvoorbeeld, het afdekken van de bodem voor de bouw van woningen, wegen en parkeergarages (bodemafdichting) verhoogt de absorptie van zonne-energie, wat leidt tot hogere temperaturen in de stad (het 'hitte-eilandeffect'). Tegelijkertijd wordt de natuurlijke afwatering belemmerd, wat met name bij hevige regenval kan leiden tot overstromingen.

Door een klimaatbestendige stadsplanning kunnen de effecten van de klimaatverandering worden beperkt, bijvoorbeeld door de aanleg van groene infrastructuur zoals bossen, parken, wetlands, groene muren en daken. Dergelijke maatregelen leveren ook aanzienlijke bijkomende voordelen op, onder meer op het gebied van luchtkwaliteit, biodiversiteit, leefbaarheid en werkgelegenheid.

De Europese Unie ondersteunt steden hierbij via verschillende beleidskaders. De EU-strategie voor aanpassing aan klimaatverandering (2013) biedt een kader en mechanismen om alle actoren beter voor te bereiden op de huidige en toekomstige effecten van de klimaatverandering. Op stedelijk niveau helpt deze strategie de lokale overheid om zich beter te kunnen aanpassen aan de onvermijdelijke gevolgen van de klimaatverandering. Het Burgemeestersconvenant voor Klimaat en Energie biedt een kader voor het bouwen van duurzame en meer klimaatbestendige steden. Het sluit aan bij de belangrijke rol die steden en stedelijke gebieden spelen bij de uitvoering van het klimaatakkoord van Parijs om te komen tot koolstofarme en klimaatbestendige ontwikkeling.

Er zijn tal van steden in Europa die ambitieuze klimaatmaatregelen doorvoeren. Op de website van het [Burgemeestersconvenant](#) zijn casestudy's en goede voorbeelden te vinden van steden en gemeenten die mitigatie- en adaptatiemaatregelen uitvoeren.

Aandachtspunten voor stedelijke autoriteiten

De meest urgente opgave voor stedelijke overheden is het vinden van aanpassingsoplossingen waarbij maatregelen op het gebied van duurzame ontwikkeling worden gekoppeld aan maatschappelijk verantwoorde resultaten.

Stedelijke overheden moeten geschikte aanpassingstrajecten uitstippelen op basis van de aard, het tijdstip, het type en de mate van bescherming die nodig is. Daarbij moet de focus – naast aanpassing – ook liggen op inzicht in factoren die invloed hebben op de besluitvorming en de wijze waarop besluiten al dan niet worden uitgevoerd. Bovendien moet rekening worden gehouden met institutionele, economische en maatschappelijke belemmeringen bij de uitvoering van aanpassingsmaatregelen (weerstand tegen verandering of maatschappelijk draagvlak). Stadsplanning gericht op beter stedelijk bestuur moet helpen om de ongelijkheid en de armoede terug te dringen en moet tevens de ontwikkeling van adequaat klimaat- en ruimtelijkeordeningsbeleid bevorderen.

Zonder strenge voorschriften te geven voor de soorten projecten die wij verwachten, worden steden uitgenodigd om vooral aandacht te hebben voor de volgende thema's en kwesties:

- innovatieve en geïntegreerde klimaatrisico- en kwetsbaarheidsbeoordelingen, overstromings- en hitterisicobeheerplannen, competentieontwikkeling voor steden en informatie-uitwisseling op regionale of nationale schaal;
- projecten die zich richten op innovatieve en geïntegreerde natuurlijke oplossingen voor waterbeheer (hoogwaterbeheer en waterretentie) en de ontwikkeling van groene en blauwe infrastructuur (bossen, parken, wetlands, groene muren/daken, overstromingsgebieden);
- bevordering van klimaatbestendige stedelijke infrastructuur: betere waterretentie, afwatering, rioleringssysteem, bouwvoorschriften;
- projecten ter bevordering van goede bestuurlijke structuren en benaderingen om de klimaatbestendigheid en capaciteitsopbouw van onderaf ('bottom-up) te ontwikkelen op buurt- en wijkniveau; nadruk op betere afstemming, zowel verticaal ('multi-level governance') als horizontaal ('multi-stakeholder governance'); regionale afstemming tussen lokale autoriteiten bij de aanpak van grootschalige of grensoverschrijdende klimaatrisico's;
- participatie/betrokkenheid van burgers bij stedelijke klimaatadaptatieprojecten; vergroting van de bewustwording van klimaatgerelateerde risico's; ontwikkeling van financieringsmechanismen om risicobestendige investeringen van de grond te krijgen.

3.2 LUCHTKWALITEIT

Algemene definitie en context van de onderwerpen

Ondanks de vooruitgang die de afgelopen decennia is geboekt, is luchtverontreiniging nog altijd de belangrijkste milieugerelateerde doodsoorzaak in de EU, met jaarlijks zo'n 400.000 voortijdige sterfgevallen als gevolg van hoge concentraties fijnstof, stikstofdioxide en ozon. De luchtverontreiniging is ook nog altijd schadelijk voor ecosystemen, omdat ruim de helft van het EU-grondgebied te maken heeft met overmatige stikstofdepositie (eutrofiëring) en ozonconcentraties. De gevolgen hiervan zijn verlies van biodiversiteit, lagere gewasopbrengsten en andere materiële schade.

Het Europese milieubeleid concentreert zich op de ontwikkeling en uitvoering van een beleidskader voor schone lucht dat het nationale, regionale en lokale luchtkwaliteitsbeleid moet versterken op aspecten die de lidstaten alléén niet doeltreffend of efficiënt kunnen aanpakken. Het EU-beleid is ook gericht op het nakomen van de internationale verplichtingen van de EU op het gebied van luchtverontreiniging en het doorvoeren van milieuvoorschriften in bijvoorbeeld de industrie, de energiesector, het vervoer en de landbouw.

Cijfers over de ernst en de herkomst van luchtverontreiniging zijn te vinden op

http://ec.europa.eu/environment/air/cleaner_air/index.html

Het partnerschap 'Luchtkwaliteit' van de Stedelijke Agenda voor de EU wil de luchtkwaliteit in steden verbeteren en de 'gezonde stad' hoger op de lokale, nationale en Europese agenda zetten.⁷

Relevantie voor en rol van stedelijke autoriteiten

Stedelijke autoriteiten zijn het best gepositioneerd om maatregelen door te voeren: zij kennen de lokale situatie en hebben een reeks instrumenten in handen waarmee zij innovatieve oplossingen kunnen sturen en bevorderen, zoals stadsplanning, infrastructuur- en verkeersmanagement, bouwvergunningen, parkeerbeleid enz. Over het algemeen hebben zij een eigen lokale begroting en medewerkers voor de uitvoering en handhaving van maatregelen in geval van smog-episoden of in het kader langetermijnplannen voor de luchtkwaliteit.

In veel lidstaten zijn stedelijke autoriteiten ofwel verantwoordelijk voor de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van officiële luchtkwaliteitsplannen op grond van richtlijn 2008/50/EG, ofwel voor stedelijke luchtkwaliteitsplannen die samenhangen met officiële regionale luchtkwaliteitsplannen op

⁷ <https://ec.europa.eu/futurium/en/air-quality>

grond van richtlijn 2008/50/EG. Ook in het geval van officiële regionale luchtkwaliteitsplannen spelen steden vaak toch een belangrijke rol. Zij zijn immers veelal het grote economische centrum in de regio, waar bevolking, verkeer en industrie zijn geconcentreerd. Het feit dat veel steden in veel landen nog altijd met overschrijdingen voor PM en NO₂ kampen, ondanks actieplannen voor de luchtkwaliteit, laat zien dat er behoefte is aan innovatieve oplossingen en een betere aanpak. Het streven is om beter te gaan begrijpen waar en wanneer de luchtverontreinigingsproblemen zich kunnen voordoen en hoe een innovatieve aanpak kan bijdragen tot oplossingen.

Aandachtspunten voor stedelijke autoriteiten

Het gaat erom dat de leefbaarheid en de luchtkwaliteit in steden kan worden verbeterd door de bronnen van luchtverontreinigende stoffen of de precursoren daarvan aan te pakken. De stedelijke luchtkwaliteit wordt niet alleen beïnvloed door bronnen in de stad (verkeer, verwarming, industrie) maar ook door bronnen buiten de stad. Deze achtergrondkwaliteit wordt (mede) bepaald door de uitstoot vanuit niet-stedelijke bronnen zoals de landbouw, de binnenvaart, natuurlijke bronnen en emissies in verder weg gelegen (stedelijke) gebieden. Om vast te stellen welke stedelijke bronnen het best (het meest kosteneffectief) kunnen worden aangepakt, is er behoefte aan goede gegevens over de achtergrondbronnen (die de achtergrondconcentratie en de eigen bijdrage van de stad aan de luchtkwaliteit bepalen). Bovendien is de luchtverontreiniging in een stedelijke omgeving niet homogeen. Iedere stedelijke omgeving kent 'hotspots', die terug te voeren zijn tot diverse bronnen. Aan de hand van hoge-resolutiemodellen kunnen deze hotspots worden geïnventariseerd en kunnen maatregelen worden uitgewerkt die veel gericht en kosteneffectiever zijn en optimaal op die micro-omgeving zijn afgestemd.

Geadviseerd wordt dat, bij het zoeken naar innovatieve oplossingen, stedelijke autoriteiten zich verdiepen in en voortbouwen op de ervaringen uit het rapport van het Europees Milieuagentschap⁸ over de uitvoering van luchtkwaliteitsmaatregelen in twaalf steden alsook de ervaringen van projecten in het kader van het LIFE-programma⁹.

Zonder strenge voorschriften te geven voor de soorten projecten die wij verwachten, worden steden uitgenodigd om vooral aandacht te hebben voor de volgende thema's en kwesties:

- het ontwikkelen en testen van instrumenten om bronnen van luchtverontreiniging beter in kaart te brengen en van hoge-resolutiemodellen om hotspots te inventariseren;

⁸ <https://www.eea.europa.eu/publications/air-implementation-pilot-2013>

⁹ <http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/lifefocus/documents/airquality.pdf>

- het bevorderen van emissiearme of emissievrije vervoersoplossingen, bijv. schonere brandstoffen, betere aansluitingen op openbaar vervoer, instrumenten voor verschillende vervoerswijzen, innovatieve opties zoals e-bikes, bakfietsen of deelauto's;
- gezond ingerichte openbare ruimten die uitnodigen tot fietsen en lopen;
- 'Citizen Science' (het meten van de luchtkwaliteit met kleine maar voldoende nauwkeurige meetapparaten om een grote luchtkwaliteitsdatabank aan te leggen en lokale hotspots in kaart te brengen);
- projecten voor gedragsverandering en burgerparticipatie (bijv. 'Smarter Labs');
- natuurlijke oplossingen in steden (bijv. bomen en planten, gebaseerd op bewezen voordelen voor de luchtkwaliteit);
- innovatieve lokale en regionale financieringsmechanismen (belasting, PPS e.d.) om de toepassing van emissiearme oplossingen door burgers (mobiliteit en wonen) en het bedrijfsleven verder te stimuleren;
- innovatieve benaderingen om beleidsmatige en politieke knelpunten weg te nemen en daarmee de invoering van innovatieve oplossingen/technologieën voor verbetering van de luchtkwaliteit te bevorderen.

3.3 HUISVESTING

Algemene definitie en context van de onderwerpen

Woonruimte is medebepalend voor de economische groei van steden en het welzijn van de inwoners. Toch is er in de meeste Europese landen nog altijd gebrek aan voldoende kwalitatief goede woningen. De laatste tien jaar vormen de betaalbaarheid van woningen, dakloosheid, polarisatie in de maatschappij en op de woningmarkt, en nieuwe vormen van woningnood een steeds groter beleidsprobleem.

Het EU-beleid omvat allerlei ondersteuningsmaatregelen die invloed hebben op het gebied van huisvesting (bijv. de sociale beleidsagenda van de EU, het energie-, industrie- en milieubeleid, regionaal en stedelijk beleid, interne markt, staatssteun). Huisvestingsbeleid is echter in eerste instantie een nationale beleidskwestie. Veel lidstaten kampen met dezelfde vragen, onder meer met betrekking tot het vernieuwen van het woningbestand, het plannen en bevorderen van [duurzame ontwikkeling](#), het tegengaan van ongecontroleerde verstedelijking, het helpen van jongeren en achterstandsgroepen bij het vinden van woonruimte, en het stimuleren van energiebesparing onder woningbezitters.

In 2015 behoorde 11,3% van de bevolking van de EU-28 tot een huishouden waar meer dan 40% van het [besteedbaar inkomen](#) werd uitgegeven aan wonen.¹⁰ Bijna 11% van de EU-bevolking maakt deel uit van een huishouden waar de woning om financiële redenen niet behoorlijk kan worden verwarmd. In 2012 hadden naar schatting 54 miljoen Europeanen hiermee te maken. Het probleem is zo groot vanwege stijgende energieprijzen, lage inkomens en niet-energiezuinige woningen en doet zich vooral voor in Centraal/Oost-Europa en Zuid-Europa.¹¹ De nieuwbouw van sociale woningen is tussen 2009 en 2012 afgenomen, terwijl het aantal woningzoekenden op de wachtlijsten blijft groeien (in België van 140.000 naar 186.000, in Frankrijk van 1,2 naar 1,7 miljoen, in Italië van 600.000 naar 650.000). Ook neemt in de hele EU het aantal daklozen toe.¹²

Relevantie voor en rol van stedelijke autoriteiten

Door het huisvestingsbeleid dat vóór de wereldwijde financiële crisis werd gevoerd, bevinden steden en lokale autoriteiten zich nu in een lastige positie. Sinds de jaren 1980 is hun budget en hun verantwoordelijkheid voor huisvesting systematisch verminderd. Vanwege een meer recente internationale verschuiving in het huisvestingsbeleid (zie UNECE, 2015), waarbij de verantwoordelijkheid is verlegd van de centrale naar de lokale overheid, moeten steden nu weer steeds vaker woonruimte financieren, beheren en verdelen. Deze verschuiving biedt steden echter ook de kans om te kiezen voor vernieuwende oplossingen die aansluiten bij de realiteit van de woningmarkt van na de crisis.

Steden spelen dus een belangrijke rol in het aanbieden en renoveren van woningen. Daarbij werken ze creatief samen met zowel particuliere en publieke woningaanbieders als woningcorporaties (de ervaring leert dat de resultaten tegenvallen bij afhankelijkheid van één van die sectoren) en bevorderen ze duurzaam ruimtegebruik.

Een van de grootste uitdagingen voor steden sinds de economische en financiële crisis is het aanbod van betaalbare woonruimte. Over het algemeen heerst er in steden een tekort aan alle soorten betaalbare (sociale) woonruimte, terwijl sommige steden ook kampen met leegstand en verval. Dit probleem speelt bijvoorbeeld in:

- grootstedelijke gebieden met een verhitte woningmarkt, waar de vraag naar woningen toeneemt, de prijzen worden opgedreven en de beschikbaarheid sterk afneemt voor

¹⁰ Eurostat

¹¹ Energy poverty may affect nearly 11% of the EU population, <https://ec.europa.eu/energy/en/news/energy-poverty-may-affect-nearly-11-eu-population>

¹² Feantsa, The Second Overview of Housing Exclusion in Europe 2017 <http://www.feantsa.org/en/report/2017/03/21/the-second-overview-of-housing-exclusion-in-europe-2017>

uiteenlopende inkomensgroepen (lage, modale en middelhoge inkomens) met uiteenlopende behoeften;

- wijken waar de inwoners geen geld hebben om te investeren en/of voor nutsvoorzieningen te betalen;
- krimpsteden en -gebieden met weinig vraag naar woningen (dus gebieden waar de leegstand toeneemt).

Een andere uitdaging is dat kwetsbare groepen in de samenleving extra moeite hebben om aan een betaalbare (sociale) woning te komen, bijv. ouderen, alleenstaande ouders, mensen met een beperking, daklozen, langdurig werklozen, jongeren die in een instelling hebben gewoond, Roma, migranten, enz. Zeker voor deze groepen moeten er ook ondersteunende maatregelen aan het beleid worden gekoppeld (opleiding, gezondheidszorg, sociale voorzieningen, werk, veiligheid, desegregatie enz.).

Aandachtspunten voor stedelijke autoriteiten

Zonder strenge voorschriften te geven voor de soorten projecten die wij verwachten, worden steden uitgenodigd om vooral aandacht te hebben voor de volgende thema's en kwesties.

Gezien de huisvestingsproblematiek waar steden mee kampen, dienen er weer verantwoorde systemen voor de afstemming van woningvraag en -aanbod tot stand te komen om de problemen van groeiende en krimpende steden en achterstandswijken te kunnen aanpakken. Verantwoorde huisvestingssystemen dienen bij te dragen tot:

1. economische voordelen, zoals
 - meer betaalbare woonruimte
 - meer energiebesparing, minder CO₂-uitstoot
 - efficiënter, duurzamer gebruik van bouwgrond; geen ongecontroleerde verstedelijking
 - lokale werkgelegenheid
 - innovatieve financieringsregelingen via publiek-private samenwerking
2. afvalbeperking, bijv. door middel van
 - efficiënt gebruik van hulpbronnen
 - recyclebare woningen
 - herinrichting van oude industrieterreinen
 - woningrenovatie
3. speciaal afgestemde oplossingen, zoals

- betere toegang tot betaalbare, hoogwaardige (sociale) woningen
- levensloopbestendige woningen
- aansluiting bij demografische en sociale ontwikkelingen
- gemeenschappelijk wonen
- desegregatie, opheffing van de sociale en fysieke kloof tussen sociale groepen
- voorkoming van onbedoelde effecten van gentrificatie (bijv. woninguitzetting)
- specifieke behoeften van kwetsbare groepen.

Stedelijke maatregelen op huisvestingsgebied moeten zorgen voor esthetisch verantwoorde woningen en bebouwde omgevingen die geschikt zijn voor zo veel mogelijk mensen, ongeacht hun leeftijd, geslacht, nationaliteit of etnische achtergrond.

Algemene uitgangspunten:

- Breng de specifieke lokale behoeften in kaart en speel daarop in.
- Zorg voor een integrale aanpak, zodat maatregelen samenhangen met andere relevante maatregelen en het totale resultaat beter wordt.
- Zorg ervoor dat maatregelen geen discriminerende of segregerende effecten hebben.
- Treed actief op tegen concurrentie om marktaandeel tussen diverse soorten (bijv. private en publieke) woningaanbieders, zodat er een woningmarkt kan ontstaan met een gevarieerde sociale samenstelling en een gemengd aanbod.
- Zorg ervoor dat maatregelen een duurzaam effect hebben, ook na afloop van het project.
- Betrek de burgers bij de voorbereiding en het ontwerp (en eventueel uitvoering) van maatregelen ten behoeve van kwetsbare groepen.

3.4 BANEN EN VAARDIGHEDEN IN DE LOKALE ECONOMIE

Algemene definitie en context van de onderwerpen

Het creëren van werkgelegenheid is een van de topprioriteiten van de EU. Dat is niet verrassend aangezien de werkloosheid de afgelopen tijd weliswaar is gedaald, maar er in mei 2017 in de EU toch nog 19,092 miljoen werklozen waren, grotendeels in de leeftijdsgroepen die in een gezonde, welvarende samenleving normaal gesproken het meest productief en actief zouden moeten zijn.

De Agenda voor nieuwe vaardigheden voor Europa (2016) benadrukt het belang van nieuwe werkgelegenheid en van bijscholing van de Europese beroepsbevolking. Tegelijkertijd streeft de

Europese pijler van sociale rechten (2017) naar betere arbeidsomstandigheden en versterking van de sociale dimensie in het arbeidsmarktbeleid.

Het partnerschap 'Banen en vaardigheden in de lokale economie' van de Stedelijke Agenda voor de EU richt zich op het stimuleren van de lokale economie door de kennis en vaardigheden van de beroepsbevolking te vergroten en gunstige voorwaarden te scheppen voor bedrijfsontwikkeling en nieuwe werkgelegenheid, uitgaande van de specifieke lokale situatie.

Relevantie voor en rol van stedelijke autoriteiten

Nu de EU geleidelijk opklimt uit de economische crisis, moet niet worden vergeten dat ruim twee derde van de Europese beroepsbevolking in de steden woont en dat stedelijke agglomeraties de belangrijkste aanjagers zijn van innovatie, concurrentievermogen en economische groei in Europa. Steden vervullen dan ook een sleutelrol bij het scheppen en in stand houden van de juiste voorwaarden voor innovatieve investeringen die meer en betere banen opleveren voor de inwoners.

Ook voor dit thema worden de mogelijke soorten projecten niet precies afgebakend, maar de projecten die reeds onder de eerste UIA-oproep zijn goedgekeurd en het URBACT-rapport 'More jobs: better cities' kunnen wellicht als inspiratiebron dienen, omdat hierin een aantal maatregelen worden beschreven die stedelijke autoriteiten kunnen nemen om groei en werkgelegenheid te bevorderen.

Aandachtspunten voor stedelijke autoriteiten

Zonder strenge voorschriften te geven voor de soorten projecten die wij verwachten, worden steden uitgenodigd om aandacht te hebben voor de prioritaire thema's uit het [oriëntatiedocument](#) van het partnerschap 'Banen en vaardigheden in de lokale economie' van de Stedelijke Agenda voor de EU¹³, alsook voor de volgende thema's en kwesties:

- het versterken van lokale toeleveringsketens zodat de lokale economie meer kan profiteren van de lokale markt, en het actief stimuleren van samenwerking tussen lokale ondernemingen en hun stakeholders en van zowel lokale als bredere marktkansen;
- het ondersteunen van het MKB/KMO's, het bieden van innovatieve oplossingen voor hun grootste problemen en het verbeteren van hun aansluiting bij bredere markten;

¹³ <https://ec.europa.eu/futurium/en/content/jobs-and-skills-local-economy-orientation-paper>

- het verbeteren van de ondernemingscultuur en bevorderen van de totstandkoming van innovatieve bedrijven en sociale ondernemingen door positieve lokale ecosystemen te stimuleren, onder meer via 'business incubators';
- het faciliteren van de transitie van steden naar een nieuwe economie die berust op kennis, duurzame energie, digitale platformen en meer lokale en circulaire vormen van productie;
- het valoriseren van onderzoek en ontwikkeling door de resultaten van wetenschappelijk onderzoek te commercialiseren via samenwerking tussen ondernemers en onderzoek & wetenschap;
- het streven naar een hooggekwalficeerde beroepsbevolking met de juiste vaardigheden om te komen tot hogere productiviteit, creativiteit en innovatie;
- het realiseren van inclusieve arbeidsmarkten door iedereen, ook gemarginaliseerde en kwetsbare groepen, gelijke kansen te bieden.

Daarnaast erkent de Commissie dat steden alleen optimaal van de economische groei kunnen profiteren als ze zorgen voor een goede afstemming tussen de vraag (de beschikbare banen) en het aanbod (de werkzoekenden) op hun arbeidsmarkt. Bijscholing en een beter zicht op de toekomstige arbeidsmarktbehoeften zijn daarbij essentieel, omdat mensen wel over de juiste vaardigheden moeten beschikken om een vaste baan bij een aantrekkelijke werkgever te kunnen krijgen. Maatregelen die steden kunnen nemen, zouden ook elementen kunnen omvatten zoals samenwerking met onderwijsinstellingen om het onderwijs af te stemmen op de veranderende behoeften op de arbeidsmarkt, stimulering van de vraag naar bepaalde vaardigheden, samenwerking met hen en met werkgevers zodat vooraf bekend is aan welke vaardigheden behoefte zal ontstaan, en stimulering van investeringen in nieuwe vaardigheden.

4. Uitgangspunten voor de financiering

Totale kosten-principe

Het UIA-initiatief werkt op basis van het 'totale kosten'-principe. Het EFRO financiert maximaal 80% van de subsidiabele kosten van het project. Iedere partner die EFRO-subsidie ontvangt, moet een publieke of particuliere bijdrage van ten minste 20% inbrengen, hetzij uit eigen middelen hetzij uit andere bronnen, om de begroting sluitend te krijgen. De bijdrage van de partners kan in geld of in

natura zijn. Let wel, onbetaald vrijwilligerswerk komt niet in aanmerking onder de UIA-subsidiabiliteitsregels, terwijl betaald personeel moet worden beschouwd als een bijdrage in geld.

EFRO-betalingen

De uitbetaling van de subsidie is in principe gebaseerd op voorschotbetalingen vanuit het EFRO¹⁴ en ook op het principe van vergoeding van feitelijk gemaakte kosten (waaronder vaste tarieven):¹⁵

- Na ondertekening van het Subsidiecontract wordt een eerste voorschot (50% van de EFRO-subsidie) overgemaakt aan de Stedelijke Hoofddooriteit binnen de 90 dagen volgend op de ondertekening van het Subsidiecontract (en indien nodig van de Partnerschapsovereenkomst). Dit eerste voorschot dekt ook de forfaitaire som voor voorbereidingskosten (maximum 16.000 euro van EFRO).
- Na indiening en goedkeuring van een tussentijdse voortgangsrapportage en projectuitgaven gecontroleerd door de eerstelijnscontroleur, wordt een tweede voorschot (30% van de EFRO-subsidie) uitbetaald aan de Stedelijke (Hoofd)autoriteit. De gerapporteerde uitgaven moeten minstens 70% uitmaken van de eerste voorfinanciering (overeenstemmend met 35% van de totale begroting).
- Een derde EFRO-betaling van 20% van de EFRO-subsidie (min de forfaitaire som toegewezen voor de projectsluiting en de kennisoverdracht) wordt gedaan aan de stedelijke (hoofd)autoriteit na indiening en goedkeuring van het laatste voortgangsrapport. Dit rapport, dat binnen uiterlijk 3 maanden na de einddatum van het project moet zijn ingediend, omvat de uiteindelijke projectuitgaven gecontroleerd door de eerstelijnscontroleur. Het is belangrijk op te merken dat de derde betaling niet meer is gebaseerd op het voorschotprincipe maar op het principe van vergoeding van gemaakte en betaalde kosten. De projectpartners moeten hun uitgaven dus voorfinancieren tijdens de laatste fase van de projectuitvoering.
- Een laatste betaling wordt overgemaakt aan de Stedelijke (hoofd)autoriteit na de goedkeuring van de inhoudelijke eindrapportage (ingediend binnen uiterlijk één jaar na de einddatum van het project). De betaling bedraagt maximum 12.000 euro van EFRO en dekt de fase projectafsluiting en kennisoverdracht.

¹⁴ Zoals vermeld in de Delegatieovereenkomst ondertekend tussen de Europese Commissie en de Région Hauts-de-France (ex-Région Nord-Pas-de-Calais) in 2015

¹⁵ Idem

5. Het genereren en ontwikkelen van projecten

5.1 Partnerschappen voor Urban Innovative Actions

Alleen subsidiabele stedelijke autoriteiten zoals gedefinieerd in artikel 2 van de Gedelegeerde Handeling van de UIA kunnen een Aanvraagformulier indienen in het kader van een UIA-projectoproep.

Bij UIA-projecten wordt echter van stedelijke autoriteiten verwacht dat ze sterke lokale partnerschappen vormen met de juiste combinatie van partners die elkaar aanvullen. Alle partners moeten afkomstig zijn uit de EU. Een partnerschap voor een UIA-project kan bestaan uit een Stedelijke (hoofd)autoriteit, Stedelijke Partnerautoriteiten en Uitvoeringspartners. Een bredere groep stakeholders maakt geen deel uit van het projectpartnerschap maar moet ook betrokken worden bij het project.

- **Stedelijke Autoriteit (of Stedelijke Hoofdautoriteit in geval van een project ingediend door verschillende stedelijke autoriteiten):** het UIA-Initiatief functioneert op basis van een Stedelijke Autoriteit die verantwoordelijk is voor de algehele uitvoering en aansturing van het hele project. De Stedelijke 'hoofd)autoriteit ondertekent het subsidiecontract met de Uitvoerende Entiteit en ontvangt de EFRO-subsidie om deze te verdelen over de andere partners (Stedelijke Partnerautoriteiten en/of Uitvoeringspartners) naargelang hun specifieke rol en verantwoordelijkheden (en hieraan gekoppeld budget). In geval van georganiseerde agglomeraties wordt dit geheel, inclusief alle andere stedelijke autoriteiten die in de agglomeratie betrokken zijn, beschouwd als één enkele Stedelijke Autoriteit en vermeld als de Stedelijke Hoofdautoriteit in het kader van het UIA-project.
- **Stedelijke Partnerautoriteiten:** Alle verenigingen van stedelijke autoriteiten (nationale/regionale verenigingen van stedelijke autoriteiten, territoriale pacten of verenigingen, ontwikkelingswijken, etc.) die niet de juridische status van georganiseerde agglomeraties hebben, evenals individuele stedelijke autoriteiten zonder geformaliseerde samenwerkingsovereenkomst, maar die wel bereid zijn om gezamenlijk een aanvraag in te dienen in het kader van het UIA-Initiatief, vermelden op het Aanvraagformulier één enkele PAE als Stedelijke Hoofdautoriteit en de andere PAE's als Stedelijke Partnerautoriteiten. De Stedelijke Partnerautoriteiten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de concrete activiteiten en de totstandkoming van de bijbehorende deliverables/outputs. Stedelijke Partnerautoriteiten hebben recht op een deel van het projectbudget en declareren de

kosten die zij maken voor de uitvoering van de activiteiten. Gedetailleerde informatie over Stedelijke Partnerautoriteiten (zoals juridische status, ervaringen en competenties, contactpersonen, etc.) wordt gegeven in het Aanvraagformulier.

- **Uitvoeringspartners:** instellingen, bureaus, organisaties, private partners of verenigingen die een actieve rol spelen in de uitvoering van het project. Stedelijke Autoriteiten moeten hun Uitvoeringspartners selecteren met respect voor de principes van transparantie en gelijke behandeling. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de concrete activiteiten en de totstandkoming van de bijbehorende deliverables/outputs. Er wordt op gewezen dat enkel organisaties met rechtspersoonlijkheid het recht hebben om deel te nemen aan een project als Uitvoeringspartners. Adviesbureaus waarvan de voornaamste doelstelling de ontwikkeling en het beheer van Europese projecten is, mogen niet deelnemen aan het project als Uitvoeringspartners.
- Daarnaast moet **een bredere groep stakeholders** worden betrokken bij het opzetten en uitvoeren van het project. Deze groep kan onder meer instellingen, bureaus, organisaties en verenigingen omvatten. Zij hebben geen concrete taak (en krijgen dus geen speciaal uitvoeringsbudget) maar worden als relevant beschouwd om een soepele en doeltreffende uitvoering te garanderen en draagvlak voor het project te creëren.

Nadere informatie over de taken en verantwoordelijkheden van de Stedelijke Autoriteiten (of eventuele Stedelijke Partnerautoriteiten) en Uitvoeringspartners wordt gegeven in paragraaf 2.1 van de UIA Guidance.

5.2. Projectactiviteiten

Activiteiten in het kader van UIA-projecten dienen te worden georganiseerd op basis van werkpakketten en moeten bijdragen aan één of meerdere thematische doelstellingen en de bijbehorende investeringsprioriteiten van het EFRO zoals beschreven in de eerste alinea van artikel 9 CPR¹⁶ voor de ESI-fondsen en artikel 5 van de EFRO-verordening.

Hiervoor moeten verschillende soorten WP's worden gebruikt:

¹⁶ Gemeenschappelijke Verordening (EU) nr. 1303/2013:
<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=celex:32013R1303>

- WP Voorbereiding
- WP Projectbeheer
- WP Communicatie
- WP Uitvoering
- WP Investeren

Behalve voor het Werkpakket investeren, zijn alle typen WP's in UIA-projectaanvragen verplicht.

Ieder project krijgt de beschikking over een UIA-deskundige die:

- doorlopend inhoudelijk advies en informatie geeft over de actie, met name met betrekking tot het innovatieve aspect daarvan
- helpt met het ontwikkelen van documenten en outputs om ervaringen, goede praktijken e.d. te verzamelen en onder een breder publiek te verspreiden
- zorgt dat de actie op schema en op koers blijft conform het goedgekeurde voorstel

De kosten van UIA-deskundigen (inclusief reis- en verblijfkosten) worden door UIA vergoed.

Meer informatie over de structuur van het werkplan voor een UIA-project en over de rol en de taken van UIA-deskundigen is te vinden in de UIA Guidance.

5.3 Begrotingslijnen en subsidiabele kosten

Alle uitgaven in verband met de uitvoering van de UIA-projecten zijn subsidiabel zoals bepaald in de UIA Guidance (zie paragraaf 4.2) en op basis van de volgende begrotingslijnen:

- Personeelskosten
- Kantoor- en administratieve kosten
- Reis- en verblijfkosten
- Externe expertise en diensten
- Uitrusting
- Infrastructuur en bouwwerkzaamheden

6. Aanvraagprocedure

Het aanvraagdossier voor de derde projectoproep voor UIA bestaat uit:

- Deze Terms of Reference (beschikbaar in alle EU-talen)
- Technische instructies voor het Electronic Exchange Platform (EEP)
- Gedetailleerde instructies voor het invullen van het Aanvraagformulier (online beschikbaar in alle EU-talen binnen het EEP-systeem)

Een werkversie van het Aanvraagformulier en de Eigen Verklaring is ook beschikbaar als hulp bij het opstellen van de aanvraag (word-document alleen beschikbaar in het Engels)

Daarnaast zal de UIA Guidance (alleen beschikbaar in het Engels) veelvuldig moeten worden geraadpleegd voor wat betreft de algemene regels van het Initiatief.

Alle documenten zijn ook te vinden op de UIA-website.

De aanvraagprocedure verloopt 100% papierloos via het Electronic Exchange Platform (EEP) van UIA.

De aanvraag bestaat uit een Aanvraagformulier en een gescande, ondertekende Eigen Verklaring.

Er kan ook een bijlage worden geüpload en bij het Aanvraagformulier worden gevoegd. Dit kan een kaart zijn met het gebied van de interventie, een grafiek, een infografiek, etc. Het type en de grootte van het bij te voegen bestand worden aangegeven in de EEP guidance. Aanvragers kunnen een aanvraag indienen in het EEP tot ten laatste één maand voor de uiterste indieningsdatum. Nieuws over de beschikbaarheid hiervan wordt gepubliceerd op de UIA-website.

Aanvragers wordt dringend geadviseerd om het Aanvraagformulier in te vullen in helder Engels, hoewel het ook in een van de andere officiële EU-talen mag worden ingediend.

De strategische en operationele beoordeling zal plaatsvinden op basis van de Engelse versie van het Aanvraagformulier (aanvraagformulieren in een andere taal zullen in opdracht van het Permanent Secretariaat (PS) door een extern vertaalbureau in het Engels worden vertaald). Het PS kan geen garanties geven ten aanzien van de kwaliteit van de vertaling, deze is voor risico van de aanvrager. Het subsidiecontract, projectbeheer, formele rapporten, belangrijke deliverables en alle communicatie met de Uitvoerende Entiteit en het PS moet in het Engels zijn.

De uiterste datum voor indiening van het Aanvraagformulier en de Eigen Verklaring is 30/03/2018 om 14.00 uur MET.

7. Selectieprocedure

Na indiening doorloopt iedere aanvraag een selectieprocedure, die uit de volgende stappen bestaat:

1. Subsidiabiliteitscontrole
2. Strategische beoordeling
3. Operationele beoordeling

7.1 Subsidiabiliteitscontrole

Na afsluiting van een projectoproep voert het PS voor alle ingediende aanvraagformulieren een subsidiabiliteitscontrole uit. Het doel van de subsidiabiliteitscontrole is:

- Controleren of de ontvangen Aanvraagformulieren en hun bijlagen voldoen aan de subsidiabiliteitscriteria.
- Verdere beoordeling van niet-subsidiabele aanvragen vermijden
- Gelijke behandeling van alle voorstellen die in aanmerking komen voor financiering verzekeren

De subsidiabiliteitscriteria van de UIA zijn als volgt:

1. Het Aanvraagformulier is elektronisch via het EEP ingediend vóór de deadline die in de Terms of Reference van de projectoproep staat aangegeven
2. Het Aanvraagformulier is volledig ingevuld
3. De aanvrager is een afzonderlijke stedelijke autoriteit van een Plaatselijke administratieve eenheid (PAE) die op basis van de urbanisatiegraad is gedefinieerd als agglomeratie, stad of voorstad, met ten minste 50.000 inwoners.

OF

De aanvrager is een vereniging of groepering van stedelijke autoriteiten de juridische status van georganiseerde agglomeraties hebben bestaande uit PAE's waar de meerderheid (minstens 51%) van de inwoners woont in PAE's die op basis van de urbanisatiegraad zijn gedefinieerd als agglomeratie, stad of voorstad, met in totaal ten minste 50.000 inwoners

OF

De aanvrager is een vereniging of groepering van stedelijke autoriteiten die niet de juridische status van georganiseerde agglomeraties hebben, waar alle betrokken stedelijke autoriteiten (Stedelijke Hoofddooriteit en Stedelijke Partnerautoriteiten) PAE's zijn die op basis van de urbanisatiegraad zijn gedefinieerd als agglomeratie, stad of voorstad, met een totale bevolking (Stedelijke Hoofddooriteit plus stedelijke Partnerautoriteiten) van ten minste 50.000 inwoners

4. In geval van een vereniging of groepering van stedelijke autoriteiten die geen juridische status als georganiseerde agglomeratie hebben, is er één Stedelijke Hoofddooriteit aangegeven en worden daarnaast de Stedelijke Partnerautoriteiten genoemd in het Aanvraagformulier
5. De subsidiabiliteitsstermijn wordt in acht genomen: de einddatum van het project komt overeen met de voorschriften van de oproep en het Initiatief
6. De eisen ten aanzien van het maximale budget en het cofinancieringsbeginsel zijn in acht genomen.
7. Alle betrokken partners (Stedelijke (hoofd)autoriteit, Stedelijke Partnerautoriteiten en Uitvoeringspartners) komen uit EU-lidstaten.
8. Stedelijke autoriteiten die een aanvraag indienen (stedelijke (hoofd)autoriteiten en/of Stedelijke Partnerautoriteiten) zijn slechts betrokken bij één projectvoorstel in het kader van dezelfde Projectoproep.
9. Stedelijke autoriteiten die een aanvraag indienen (stedelijke (hoofd)autoriteiten en/of Stedelijke Partnerautoriteiten) worden niet geselecteerd en gefinancierd voor hetzelfde onderwerp van een vorige Projectoproep.
10. De Eigen Verklaring ondertekend door de wettelijke vertegenwoordiger van de Stedelijke (Hoofd)autoriteit wordt geüpload in het EEP-systeem vóór de deadline van de oproep.

Als niet aan alle bovenstaande voorwaarden is voldaan, wordt de aanvraag niet-subsidiabel geacht en wordt geen verdere beoordeling uitgevoerd.

7.2 Strategische beoordeling

Aanvragen die als subsidiabel zijn aangemerkt, worden onderworpen aan een strategische beoordeling door een panel van externe deskundigen. Deze strategische beoordeling vormt 80% van het gewicht van de totale projectbeoordeling en berust op de volgende criteria:

- Innovativiteit (40% van het totale gewicht) – In hoeverre kan de aanvrager aantonen dat het projectvoorstel vernieuwend is (nog niet eerder uitgetest en uitgevoerd in de praktijk in het betrokken stedelijk gebied en elders in de EU) en duidelijk de potentie heeft om meerwaarde te creëren?
- Partnerschap (15% van het totale gewicht) – In hoeverre zijn de belangrijkste stakeholders (eventuele Stedelijke Partnerautoriteiten, Uitvoeringspartners) relevant voor de uitvoering van het project?
- Meetbaarheid (15% van het totale gewicht) – In hoeverre zal het project meetbare resultaten opleveren?
- Overdraagbaarheid (10% van het totale gewicht) – In hoeverre zal het project overdraagbaar zijn naar andere stedelijke gebieden in Europa?

De indicatieve beoordelvragen voor elk criterium zijn te vinden in paragraaf 3.2.2 van de UIA Guidance.

Het panel van externe deskundigen zal ook nagaan of projecten bijdragen tot de thematische doelstellingen voor de ESI-Fondsen en het gemeenschappelijke strategische kader zoals beschreven in de eerste alinea van artikel 9 CPR, of de projecten geïntegreerde antwoorden voorstellen voor de genoemde uitdagingen en of zij in lijn liggen met de principes van duurzame stedelijke ontwikkeling. De Commissie en de Uitvoerende Entiteit kunnen besluiten een project niet te selecteren wanneer niet aan deze doelstellingen wordt bijgedragen.

Op basis van de strategische beoordeling brengt het panel van externe deskundigen een rangorde aan in de beoordeelde aanvragen. In overleg met de Commissie worden aanvragen die boven een bepaalde drempel scoren, doorgelaten naar de operationele beoordeling. Na afloop van de strategische beoordeling worden aanvragers in kennis gesteld van het besluit inzake hun aanvraag (al of geen voortzetting).

7.3 Operationele beoordeling

De operationele beoordeling wordt uitgevoerd door het PS en vormt 20% van het gewicht van de totale projectbeoordeling.

De operationele beoordeling is vooral bedoeld om de kwaliteit van het voorstel te toetsen. Daarbij gaat het onder meer om de haalbaarheid, consistentie en samenhang van het werkplan, de kwaliteit van de voorgestelde beheersstructuren, de samenhang en evenredigheid van de begroting, en de kwaliteit van de voorgestelde communicatieactiviteiten.

De indicatieve beoordelvragen voor het criterium "Kwaliteit" zijn te vinden in paragraaf 3.2.3 van de UIA Guidance.

Na de operationele beoordeling wordt de definitieve selectie gemaakt door een selectiecommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de Uitvoerende Entiteit en de Commissie. De Commissie heeft het laatste woord bij het al dan niet selecteren van projecten. Na afloop van de operationele beoordeling worden aanvragers in kennis gesteld van het besluit.

7.4 Scoresysteem

Aan elk van de gewogen criteria wordt een score van 1 tot 5 toegekend, resulterend in een gemiddelde score per project.

Nadere informatie over het scoresysteem voor de beoordeling is te vinden in paragraaf 3.2.4 van de UIA Guidance.

Bij de toepassing van het scoresysteem wordt niet alleen rekening gehouden met de specifieke verdienste van elk projectvoorstel, maar in de geest van een concurrerend proces, wordt ook een vergelijking gemaakt met andere projectvoorstellen ingediend in het kader van dezelfde Projectoproep. Aanvragers van projectvoorstellen die niet zijn geselecteerd voor de operationele beoordeling of uiteindelijk niet worden goedgekeurd, krijgen daarom geen scores maar alleen gedetailleerd commentaar op alle beoordeelde criteria.

8. Aanbestedingen, accountantscontrole en staatssteun

Projectpartners die op grond van de nationale aanbestedingswetgeving aan de definitie van een aanbestedende dienst voldoen, dienen zich aan de toepasselijke aanbestedingsregels te houden.

Door het project gedeclareerde uitgaven moeten door een eerstelijnscontroleur worden gecontroleerd. In zijn verklaring moet de eerstelijnscontroleur aangeven of de gedeclareerde uitgaven wettig en regelmatig zijn, of de producten en diensten daadwerkelijk geleverd zijn, of de gedeclareerde uitgaven kloppen en of de uitgaven en acties aan de communautaire en nationale regels voldoen. Daar de eerstelijnscontroleur rechtstreeks wordt aangesteld en betaald door het UIA-Initiatief, moeten geen controle-/ auditkosten worden voorzien door het projectpartnerschap bij het bepalen van de projectbegroting.

Om gelijke voorwaarden te creëren voor alle ondernemingen die actief zijn in de interne markt, moeten goedgekeurde projecten opgezet worden in overeenstemming met de regelgeving inzake staatssteun om de doelmatigheid van de overheidsuitgaven te waarborgen en ter voorkoming van marktverstoringen zoals verdringing van private financiering, de vorming van ondoelmatige marktstructuren of de instandhouding van inefficiënte bedrijven.¹⁷ Er moet over worden gewaakt dat financiering van Urban Innovation Actions de concurrentie niet verstoort en ook niet leidt tot onnodige marktbemoeienis. Over het algemeen verwacht de Europese Commissie dat de meerderheid van de te financieren projecten in deze oproep geen of slechts beperkte economische activiteiten zullen omvatten en geen of zeer geringe impact op de handel tussen de Lidstaten zullen hebben.

De Europese Commissie financiert de Urban Innovative Action door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (tot 80% van de projectkosten) onder indirect beheer. Met betrekking tot de 80% financiering door de UIA, is een consistentiecontrole van de staatssteun nodig om te waarborgen dat openbare steun geheel ten goede komt aan de interne markt. Rekening houdend met het innovatieve en open karakter van UIA die werkt op basis van projectoproepen die creatieve oplossingen voortbrengen en de algemene thema's die voor de oproepen werden geselecteerd, blijkt dat de staatssteunconsistentie, indien men wil waarborgen dat het verstorend effect van de EU-begrotingsmiddelen beperkt blijft, gebaseerd moet zijn op een beperking van maximum 500.000 euro van het totale bedrag aan UIA-financiering die naar een individuele onderneming in een bepaald project kan gaan.

¹⁷ Voor meer informatie over het begrip staatssteun, zie de mededeling van de Commissie betreffende het begrip staatssteun zoals vermeld in Artikel 107(1) TFEU ('NOA'), gepubliceerd op: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=EN).

De overige kosten (minstens 20% van de projectkosten) kunnen hetzij door private hetzij door overheidsbijdragen worden gedekt. Wanneer dergelijke bijdragen afkomstig zijn van private bronnen vallen ze buiten de context van wetgeving omtrent staatssteun. Wanneer er echter bijdragen zijn van overheidsmiddelen van een lidstaat aan projecten die "economische activiteiten" behelzen, d.w.z. het aanbieden van goederen en diensten op de markt, dan moeten dergelijke projecten zo worden opgezet dat alle overheidsbijdragen op alle niveaus voldoen aan de Staatssteunwetgeving, dus op het niveau van de eigenaar, fabrikant en/of beheerder van het project of de inrichting. In dergelijke gevallen moet de overheidsfinanciering voldoen aan de vereisten van de minimis-verordening, of aan de voorwaarden van de algemene groepsvrijstellingsverordening (GBER) of het besluit betreffende diensten van algemeen economisch belang (SGEI).

Nadere informatie over aanbestedingen en staatssteun is te vinden in paragraaf 4.4.6 en 4.4.7 van de UIA Guidance.

9. Aanspreekpunt

De medewerkers van het PS staan klaar om antwoord te geven op alle mogelijke technische vragen van aanvragers. De contactgegevens zijn te vinden op de UIA-website.

Het PS zal ook vier 'Applicant Seminars' organiseren in verschillende steden in Europa. De datums en locaties van de seminars zijn te vinden op de UIA-website onder "Events".

Daarnaast zullen webinars worden georganiseerd over specifieke aspecten van de projectontwikkeling en de indiening. De datums en onderwerpen van de webinars zijn te vinden op de UIA-website onder "Events".

10. Belangrijke datums

- 15/12/2017 – Lancering van de derde projectoproep
- 01/2018 – 02/2018 – Applicants seminars en webinars
- 30/03/2018 – Uiterste datum voor indiening van de Aanvraagformulieren
- 10/2018 – Indicatieve datum van het definitieve besluit over de goedkeuring van projecten
- 11/2018 – Indicatieve startdatum van goedgekeurde projecten

Wij hopen binnenkort uw projectvoorstellen te ontvangen!